

B.Com. Semester - 3 (CBCS) Examination
Oct/Nov - 2023 [NEW COURSE]
Cost Accounting - 1(Core)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ જલારામ લિમિટેડ ની એક વસ્તુનું ઉત્પાદન ત્રણ પ્રક્રિયાઓમાંથી પસાર થાય છે અને ત્યારબાદ તેને (૨૦)
તૈયાર માલના સ્ટોક ખાતે લઈ જવામાં આવે છે. તા. 31-03-2022 ના રોજ પૂરા થતા એક માસ
દરમિયાન પ્રક્રિયા-1 માં 4000 એકમો, એકમ દીઠ રૂ. 6 ના ભાવે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા.

⇒ અન્ય માહિતી નીચે મુજબ છે.

વિગત	પ્રક્રિયા 1 (રૂ.)	પ્રક્રિયા 2 (રૂ.)	પ્રક્રિયા 3 (રૂ.)
પરચુરણ માલ સામગ્રી	20,800	15,840	27,120
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	18,000	28,000	40,000
ઉત્પાદનના પરોક્ષ ખર્ચા	14,000	20,000	32,000
સામાન્ય બગાડ (દાખલ કરેલ એકમોના ટકા)	5%	10%	15%
બગાડની એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.)	રૂ. 4	રૂ. 8	રૂ. 10
ખરેખર ઉત્પાદન (એકમો)	3,800	3,360	3,000

⇒ ઉપરની માહિતી પરથી પ્રક્રિયાઓના ખાતા તૈયાર કરો અને દરેક પ્રક્રિયાની એકમ દીઠ પડતર
કિંમત શોધો તેમજ 'અસામાન્ય બગાડ ખાતા' કે 'અસામાન્ય વધારાના ખાતા' પણ તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ એક વસ્તુ 'અ', 'બ' અને 'ક' નામની ત્રણ પ્રક્રિયાઓમાંથી પસાર થાય છે. પ્રક્રિયા 'અ' મા 10,000
એકમો એકમ દીઠ રૂ.10 ના ભાવે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રત્યક્ષ ખર્ચા નીચે મુજબ હતા.

ખર્ચાઓ :

વિગત	પ્રક્રિયા અ	પ્રક્રિયા બ	પ્રક્રિયા ક
પરચુરણ માલસામગ્રી	10,000	15,000	5,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	50,000	80,000	65,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	10,500	11,875	20,090

અન્ય માહિતી:

વિગત	પ્રક્રિયા અ	પ્રક્રિયા બ	પ્રક્રિયા ક
ખરેખર ઉત્પાદન (એકમોમાં)	9,500	9,100	8,100
સામાન્ય બગાડ %	3%	5%	?
સામાન્ય બગાડની એકમ દીઠ વેચાણ કિંમત	રૂ. 2.50	રૂ.5.00	રૂ. 10.00

⇒ તૈયાર માલના સ્ટોકમાંથી એકમ દીઠ રૂ.51 લેખે એકમો વેચવામાં આવે છે, જેથી વેચાણ કિંમત
પર 16 ⅔ % નફો મળી શકે. પ્રક્રિયાઓના ખાતા તૈયાર કરો અને પ્રક્રિયા 'ક' ના સામાન્ય
બગાડ ની ટકાવારી શોધો.

પ્રશ્ન.૨ જીયાન લિમિટેડ કંપનીમાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો A, B, અને C છે. ઉપરાંત બે સેવા વિભાગો X અને Y (૨૦) છે. માર્ચ, 2022 દરમિયાન ખર્ચની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે.

વિગત	રકમ રૂ.
ભાડું - વેરા	38,000
વીજળી બત્તી	25,000
કેન્ટીન ખર્ચ	45,000
વીમો	15,000
પરોક્ષ મજૂરી	30,000
કામદાર રાજ્ય વીમા યોજનામાં ફાળો	12,500
ઘસારો	90,000
પાવર	1,12,500

⇒ અન્ય માહિતી :-

વિગતો	ઉત્પાદન વિભાગ			સેવા વિભાગ	
	A	B	C	X	Y
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	45,000	37,500	30,000	22,500	15,000
ચંત્ર ની કિંમત (રૂ.)	6,00,000	4,00,000	3,00,000	1,00,000	1,00,000
વીજળી પોઈન્ટ્સ	60	40	40	30	30
ચંત્રના હોર્સ પાવર	60	60	30	-	-
રોકેલી જગ્યા (ચો.ફૂટ)	600	400	500	200	200
કામદારોની સંખ્યા	50	60	40	20	10

⇒ સેવા વિભાગો X અને Y નો લાભ અન્ય વિભાગોએ નીચે મુજબના પ્રમાણમાં લીધો છે.

વિગત	A	B	C	X	Y
વિભાગ - X	20%	30%	30%	-	20%
વિભાગ - Y	30%	30%	30%	10%	-

⇒ તૈયાર કરો:-

1. પરોક્ષ ખર્ચોની જુદા જુદા વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક.
2. સેવા વિભાગોના ખર્ચોની ઉત્પાદન વિભાગો વચ્ચે છેવટની ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક

અથવા

પ્રશ્ન.૨ દીતી કંપની લિમિટેડને 'A' અને 'B' એમ બે ઉત્પાદન વિભાગો અને 'X', 'Y' અને 'Z' એમ ત્રણ સેવા વિભાગો છે. તા. 31-03-2022 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષના આંકડા નીચે મુજબ મળ્યા છે.

શીરોપરી ખર્ચો:

વિગત	રકમ રૂ.
ભાડું અને વેરો	24,000
ચંત્રોનો વીમો	24,000
સામાન્ય ખર્ચ ઉત્પાદન વિભાગ ને લગતા	3,600
સ્ટોર્સના શીરોપરી ખર્ચો	3,900
વીજળી બત્તી	5,400
પરોક્ષ મજૂરી	9,000
ચંત્રોનો ઘસારો	48,000

અન્ય માહિતી:

વિગત	ઉત્પાદન વિભાગ			સેવા વિભાગ		
	કુલ રકમ રૂ.	A	B	X	Y	Z
પ્રત્યક્ષ માલસામાનનો વપરાશ રૂ.	39,000	18,000	21,000	-	-	-
પરોક્ષ માલ સામાનનો વપરાશ રૂ.	22,000	3,000	4,000	6,000	5,000	4,000
સીધી મજૂરી રૂ.	36,000	16,000	20,000	-	-	-
રોકેલી જગ્યા (ચો. મીટરમાં)	1,000	200	300	250	150	100
ચંત્રોની પડતર રૂ.	2,40,000	80,000	1,20,000	10,000	14,000	16,000
પાવર રૂ.	18,000	10,000	5,000	-	-	3,000
વીજળી પોઈન્ટ(સંખ્યા)	150	60	40	10	20	20

⇒ સેવા વિભાગોના ખર્ચા નીચે પ્રમાણે ફાળવવાના છે:

વિગત	અ	બ	ક્ષ	ચ	ઝ
X વિભાગ	30%	20%	-	20%	30%
Y વિભાગ	40%	30%	-	-	30%
Z વિભાગ	50%	50%	-	-	-

તૈયાર કરો:

- શિરોપરી ખર્ચાની જુદાજુદા વિભાગો વચ્ચે વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક.
- સેવા વિભાગોના ખર્ચાની ઉત્પાદન વિભાગો વચ્ચે છેવટની ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક

પ્રશ્ન.3 એક કારખાનામાં ઈના, મીના અને ડીકા ત્રણ કામદારો છે. એક જોબ તૈયાર કરવાનો પ્રમાણ સમય 25 કલાક આપેલ છે. એક કલાકનો વેતન દર રૂ. 40 છે. ઈના તે કામ પૂરું કરવામાં 15 કલાક લે છે. મીના તે કામ પૂરું કરતા 20 કલાક લે છે, જ્યારે ડીકાને 25 કલાક લાગે છે. (૧૫)

⇒ નીચેની પદ્ધતિ મુજબ દરેકને શું વેતન મળશે?

- કાર્ય વેતન પ્રથા
- હેલ્સી વેતન પ્રથા
- રોવેન વેતન પ્રથા

અથવા

પ્રશ્ન.3 (A) વર્ષ 2022 દરમિયાન XYZ કંપનીના કામદારોની વિગત નીચે મુજબ છે: (૧૦)

વિગત

વર્ષ 2022 ની શરૂઆતના કામદારોની સંખ્યા	508
વર્ષ 2022 ની આખરના કામદારોની સંખ્યા	492
વર્ષ 2022માં રાજીનામું આપી છૂટા થયેલા કામદારોની સંખ્યા	8
વર્ષ 2022માં બરતરફ થયેલા કામદારોની સંખ્યા	?
વર્ષ 2022 માં જુનાના સ્થાને નીમાયેલા કામદારોની સંખ્યા	17

⇒ સંયુક્ત પદ્ધતિથી કામદાર ફેરબદલી દર 10% છે. તો વર્ષ દરમિયાન બરતરફ થયેલા કામદારોની સંખ્યા શોધો.

પ્રશ્ન.૩(B) ટ્રેકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક)

(૦૫)

1. પ્રત્યક્ષ મજૂરી અને પરોક્ષ મજૂરી
2. કાર્ય વેતન પ્રથા
3. આદર્શ વેતન પ્રથાના લક્ષણો

પ્રશ્ન.૪(A) ગુંજન લિમિટેડ એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે તા. 31-03-2022ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટે નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવી છે.

(૧૫)

માસિક માંગ	750 એકમો
દરેક વરદી મુકવાનો ખર્ચ	Rs. 300
એકમ દીઠ વાર્ષિક વહન ખર્ચ	Rs. 15
અઠવાડિક ઓછામાં ઓછો વપરાશ	200 એકમો
અઠવાડિક સામાન્ય વપરાશ	300 એકમો
પુનઃ વરદી સમય	2 થી 6 અઠવાડિયા

⇒ ગણતરી કરો:-

(1) આર્થિક વરદી જથ્થો,	(2) વર્ષમાં મૂકવાના ઓર્ડર ની સંખ્યા
(3) પુનઃ વરદી સપાટી	(4) ગુરુતમ સપાટી
(5) લઘુતમ સપાટી	(6) સલામતીજથ્થો,
(૭) સરેરાશ સ્ટોક સપાટી (આર્થિક વરદી જથ્થાને આધારે)	

અથવા

પ્રશ્ન.૪(A) નીચે દર્શાવેલ માહિતી પરથી માલસામાનની ખરીદીની ગણતરી કરો.

(૧૦)

વિગત	માલસામાન -1	માલસામાન-2
શરૂઆતનો સ્ટોક	રૂ. 30,000	રૂ.50,000
આખર સ્ટોક	રૂ.20,000	રૂ. 50,000
માલસામાન ફેરબદલી દર	6 વખત	6 વખત

પ્રશ્ન.૪(B) ટ્રેકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)

(૦5)

1. પડતરના મૂળતત્વો
2. પડતર હિસાબી પદ્ધતિના હેતુઓ
3. આર્થિક વરદી જથ્થો

ENGLISH VERSION

Q.1 The production of a product of The Jalaram Ltd. passes through 3 processes and then it is transferred to finished stock. 4,000 units were introduced in process-1 at the rate of Rs. 6, during the month ended on 31-03-2022. Other information is as under.

(20)

Particulars	Process I (Rs.)	Process II (Rs.)	Process III (Rs.)
Sundry Material	20,800	15,840	27,120
Direct Wages	18,000	28,000	40,000
Manufacturing Overheads	14,000	20,000	32,000
Normal wastage (% of input))	5%	10%	15%
Sales Value of wastage per unit	Rs. 4	Rs. 8	Rs. 10
Actual Output (in units)	3,800	3,360	3,000

=> From the above information Prepare Process Accounts and find out cost per unit of each process. Prepare "Abnormal Loss" or "Abnormal Gain" Account also.

OR

- Q.1 A Product passes through three processes respectively A, B and C. 10,000 Units were introduced to Process 'A' at Rs.10 per unit. The other Direct expenses were as follows:
Expenses:

Particulars	Process A	Process B	Process C
Sundry Materials (Rs.)	10,000	15,000	5,000
Direct Labour (Rs.)	50,000	80,000	65,000
Direct Expenses (Rs.)	10,500	11,875	20,090

Other Information:

Particulars	Process A	Process B	Process C
Actual Output (in units)	9,500	9,100	8,100
Normal Wastage %	3%	5%	?
Selling prices of normal Wastage per unit	Rs. 2.50	Rs. 5.00	Rs. 10.00

⇒ The final product was sold at Rs.51 per unit fetching a profit of $16\frac{2}{3}\%$ on sales.

Prepare Process Accounts and find out the percentage of normal wastage in " Process C."

- Q.2 The Jiaan Ltd. has three Production Departments A, B and C and two Service Departments X and Y. For the Month of March 2022, department expenses are as under: (20)

Particulars	Amt. Rs.
Rent and Taxes	38,000
General Lighting	25,000
Canteen Expenses	45,000
Insurance	15,000
Indirect Wages	30,000
Contribution to ESI	12,500
Depreciation	90,000
Power	1,12,500

Other Information:

Particulars	Production Departments			Service Departments	
	A	B	C	X	Y
Direct wages (Rs.)	45,000	37,500	30,000	22,500	15,000
Cost of machine (Rs.)	6,00,000	4,00,000	3,00,000	1,00,000	1,00,000
Lighting point	60	40	40	30	30
Horse Power of machine	60	60	30	-	-
Space Occupied (Sq. ft.)	600	400	500	200	200
No. of Workers	50	60	40	20	10

⇒ The benefit of service Dept. X and Y is derived by the other department in the following proportion.

Particulars	A	B	C	X	Y
Dept. X	20%	30%	30%	-	20%
Dept. Y	30%	30%	30%	10%	-

⇒ Prepare a statement showing:

1. Distribution of Overheads to various department and
2. Distribution of expenses of service department to Production Departments.

OR

Q.2 Diti Manufacturing Co. Ltd. has two Production Departments A and B and three Service Departments X, Y and Z.

⇒ The Following figures for the year ended on 31-03-2022 are available:

Overhead Expenses:

Particulars	Amt. Rs.
Rent and Rates	24,000
Insurance of Machineries	24,000
General Expenses (relating to Production Depts)	3,600
Stores Overheads	3,900
Lighting	5,400
Indirect Wages	9,000
Depreciation on Machinery	48,000

Other information:

Particulars	Total Rs.	Production Departments		Service Departments		
		A	B	X	Y	Z
Direct Material (Rs.)	39,000	18,000	21,000	-	-	-
Indirect Materials (Rs.)	22,000	3,000	4,000	6,000	5,000	4,000
Direct Wages (Rs.)	36,000	16,000	20,000	-	-	-
Area Occupied (in sq.mts.)	1,000	200	300	250	150	100
Cost of Machinery(Rs.)	2,40,000	80,000	1,20,000	10,000	14,000	16,000
Power (Rs.)	18,000	10,000	5,000	-	-	3,000
Light Points (Nos.)	150	60	40	10	20	20

⇒ The expenses of service Departments, are to be allocated as follows:

Particulars	A	B	X	Y	Z
Dept. X	30%	20%	-	20%	30%
Dept. Y	40%	30%	-	-	30%
Dept. Z	50%	50%	-	-	-

Prepare:

1. Statement of distribution of overheads to various departments.
2. Statement of distribution of expenses of service departments to production departments.

Q.3 Ena, Mina and Dika are three labourers in a factory. Standard Time allowed for a job is 25 hours. Wage rate per hour is Rs.40. To finish the job Ena takes 15 hours, Mina takes 20 hours and Dika takes 25 hours (15)

What wages will have to be paid to each one as per the following methods?

1. Piece Wage System
2. Halsey Wage System
3. Rowan Wage System

OR

Q.3(A) Particulars regarding the XYZ Co. for the year 2022 are as under: (10)

Particulars	
No. of Employees at the beginning of the year	508
No. of Employees at the end of the year	492
No. of Employees resigned during the year	8
No. of Employees dismissed during the year	?
No. of Employees replaced during the year	17

⇒ Labour Turnover Rate as per Flux Method is 10% Find Out the Number of Employees dismissed during the year.

Q.3(B) Write a short note. (Any one) (05)

1. Direct Labour and Indirect Labour
2. Piece Wage System
3. Essentials of An Ideal Wage System

Q.4 Gunjan Ltd. Manufacturers a product and the following Informations are collected for the year ended on 31st March,2022. (15)

Monthly Demand	750 Units
Cost of placing an order	Rs. 300
Annual carrying cost per unit	Rs. 15
Minimum Usage	200 Units Per Week
Normal Usage	300 Units Per Week
Re-order period	2 to 6 Weeks

Calculate:

- (1) Economic Order Quantity,
- (2) Number of orders to be placed in a year
- (3) Re-ordering level,
- (4) Maximum stock level,
- (5) Minimum stock level,
- (6) Safety Stock level
- (7) Average stock level (on the basis of Economic Order Quantity)

OR

Q.4(A) Calculate materials Purchases for Material- 1 and Material-2 from the following information. (10)

Particulars	Material-1	Material -2
Opening Stock	Rs. 30,000	Rs. 50,000
Closing Stock	Rs. 20,000	Rs. 50,000
Material Turnover	6 Times	6 Times

Q.4(B) Write a short note. (Any one) (05)

1. Elements of Cost
2. Objectives of Cost Accounting
3. Economic Ordering Quntity
